

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра менеджменту ім. проф. Й. С. Завадського

ЗАТВЕРДЖУЮ
Факультету аграрного менеджменту
«05» червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ»**

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність 073 Менеджмент

Освітня програма «Менеджмент»

Факультет аграрного менеджменту

Розробники: доцент кафедри менеджменту ім. проф. Й. С. Завадського
кандидат економічних наук, доцент Гавриш Оксана Миколаївна
старший викладач кафедри менеджменту ім. проф. Й. С. Завадського
доктор філософії з менеджменту Восколупов Володимир Віталійович

Опис навчальної дисципліни «Бізнес-планування діяльності підприємств»

«Бізнес-планування діяльності підприємств» є вибірковою навчальною дисципліною, метою якої є формування у майбутніх фахівців комплексу теоретичних знань і практичних навичок щодо основ бізнес-планування, аналізу середовища функціонування та діяльності підприємств, а також розробки бізнес-плану підприємства. Завданнями навчальної дисципліни є теоретична та практична підготовка здобувачів вищої освіти з питань бізнес-планування діяльності підприємств; характеристики структури та змісту бізнес-плану; опанування інструментарію, методик розрахунків та методів бізнес-планування; набуття навичок розроблення бізнес-планів; оцінки ризику та ефективності бізнес-плану; усвідомлення доцільності й обов'язковості використання бізнес-планів як надійного фінансово-економічного інструменту розвитку й підвищення ефективності всіх сфер сучасного бізнесу.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, ступінь вищої освіти		
Ступінь вищої освіти	бакалавр	
Галузь знань	07 Управління та адміністрування	
Спеціальність	073 Менеджмент	
Освітня програма	Менеджмент	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	3	4
Семестр	5	7
Лекційні заняття	15 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	8 год.
Лабораторні заняття	- год.	- год.
Самостійна робота	105 год.	138 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	-

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета - формування у майбутніх фахівців комплексу теоретичних знань і практичних навичок щодо основ бізнес-планування, аналізу середовища функціонування та діяльності підприємств, а також розробки бізнес-плану підприємства.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.

СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

СК14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

СК15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

СК16. Здатність виявляти та аналізувати нові ринкові можливості, включаючи міжнародне бізнес-середовище, формулювати нові ідеї, розробляти проекти та організовувати управління бізнес-процесами

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПРН18. Демонструвати здатність виявляти перспективи розвитку підприємства, розробляти проекти, організовувати управління бізнес процесами на основі аналізу ринкових можливостей та міжнародного бізнес середовища.

2. Програма та структура навчальної дисципліни «Бізнес-планування діяльності підприємств»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	денна форма					заочна форма			
	тижні	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
			л	п	с.р.		л	п	с.р.
Модуль 1. <i>Теоретичні аспекти бізнес-планування діяльності підприємств</i>									
Тема 1. Сутність бізнес-планування діяльності підприємств	1-2		2	4	54		1	1	69
Тема 2. Бізнес-план в системі планування діяльності підприємств	3-4		2	4			1	1	
Тема 3. Характеристика продукції (послуг), що виробляється підприємством	5-6		2	4				1	
Тема 4. Дослідження та аналіз ринку	7		1	2				1	
Разом за модулем 1		75	7	14	54	75	2	4	69
Модуль 2. <i>Розроблення бізнес-планів, оцінка ризиків та ефективності</i>									
Тема 5. План маркетингу	8-9		2	4	51		1	1	69
Тема 6. Виробничий план	10-11		2	4			1	1	
Тема 7. Організаційний план	12-13		2	4				1	
Тема 8. Фінансовий план та оцінка ризиків	14-15		2	4				1	
Разом за модулем 2		75	8	16	51	75	2	4	69
Усього годин		150	15	30	105	150	4	8	138

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність бізнес-планування діяльності підприємств	2
2	Тема 2. Бізнес-план в системі планування діяльності підприємств	2
3	Тема 3. Характеристика продукції (послуг), що виробляється підприємством	2
4	Тема 4. Дослідження та аналіз ринку	1
5	Тема 5. План маркетингу	2
6	Тема 6. Виробничий план	2
7	Тема 7. Організаційний план	2
8	Тема 8. Фінансовий план та оцінка ризиків	2
	Разом	15

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Практичне заняття 1. Сутність бізнес-планування діяльності підприємств	2
2	Практичне заняття 2. Сутність бізнес-планування діяльності підприємств	2
3	Практичне заняття 3. Бізнес-план в системі планування діяльності підприємств	2
4	Практичне заняття 4. Бізнес-план в системі планування діяльності підприємств	2
5	Практичне заняття 5. Характеристика продукції (послуг), що виробляється підприємством	2
6	Практичне заняття 6. Характеристика продукції (послуг), що виробляється підприємством	2
7	Практичне заняття 7. Дослідження та аналіз ринку	2
8	Практичне заняття 8. План маркетингу	2
9	Практичне заняття 9. План маркетингу	2
10	Практичне заняття 10. Виробничий план	2
11	Практичне заняття 11. Виробничий план	2
12	Практичне заняття 12. Організаційний план	2
13	Практичне заняття 13. Організаційний план	2
14	Практичне заняття 14. Фінансовий план та оцінка ризиків	2
15	Практичне заняття 15. Фінансовий план та оцінка ризиків	2
	Разом	30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійна робота 1	54
2	Самостійна робота 2	51
	Разом	105

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

(вибрати необхідне чи доповнити)

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист практичних та семінарських робіт.

7. Методи навчання *(вибрати необхідне чи доповнити)*:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму
- метод гейміфікованого навчання.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Теоретичні аспекти бізнес-планування діяльності підприємств		
Практичне заняття 1. Сутність бізнес-планування діяльності підприємств	ПРН 4, 12, 18 Розуміти основні аспекти бізнес-планування діяльності підприємств. Знати сутність та значення бізнес-планування діяльності підприємств; етапи розроблення бізнес-планів підприємств; основні види і характеристики продукції (послуг), що виробляється підприємством; особливості ринку певного виду продукції, що виробляється підприємством. Вміти визначати необхідність розроблення бізнес-плану підприємства; здійснювати аналіз діяльності підприємства та формувати бізнес-план як для окремих підрозділів, так і для всього підприємства в цілому; здійснювати характеристику продукції (послуг), що виробляються підприємством порівняно із підприємствами-конкурентами; визначати необхідність розширення асортименту продукції; аналізувати ринок різних видів продукції та послуг, а також місце підприємства на ньому.	10
Практичне заняття 2. Сутність бізнес-планування діяльності підприємств		5
Практичне заняття 3. Бізнес-план в системі планування діяльності підприємств		10
Практичне заняття 4. Бізнес-план в системі планування діяльності підприємств		5
Практичне заняття 5. Характеристика продукції (послуг), що виробляється підприємством		10
Практичне заняття 6. Характеристика продукції (послуг), що виробляється підприємством		10
Практичне заняття 7. Дослідження та аналіз ринку		10
Самостійна робота 1		10
Модульна контрольна робота 1		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Розроблення бізнес-планів, оцінка ризиків та ефективності		
Практичне заняття 8. План маркетингу	ПРН 4, 12, 18 Розуміти послідовність етапів розроблення бізнес-планів підприємств, оцінку ризиків та ефективності бізнес-плану. Знати сутність та значення плану маркетингу; необхідність формування виробничого плану підприємства; характеристики організаційного плану підприємства; особливості формування фінансового плану та оцінки ризиків для діяльності підприємства. Вміти розробляти на практиці план маркетингу; формувати та при необхідності коригувати виробничий план як для окремого виду продукції, так і для всього асортименту	10
Практичне заняття 9. План маркетингу		5
Практичне заняття 10. Виробничий план		10
Практичне заняття 11. Виробничий план		5
Практичне заняття 12. Організаційний план		10
Практичне заняття 13. Організаційний план		5
Практичне заняття 14. Фінансовий план та оцінка ризиків		10

Практичне заняття 15. Фінансовий план та оцінка ризиків	вцілому; визначати на практиці структуру організаційного плану; розробляти фінансовий план діяльності підприємства; здійснювати оцінювання ризиків при бізнес-плануванню діяльності підприємств.	5
Самостійна робота 2		10
Модульна контрольна робота 2		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Самостійні роботи у вигляді доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально в дистанційному режимі (у онлайн формі за погодженням із деканом факультету і лектором курсу).

9. Навчально-методичне забезпечення:

- Електронний навчальний курс навчальної дисципліни «Бізнес-планування діяльності підприємств» (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4799>).
- Гавриш О. М., Вакуленко В. Л., Восколупов В. В. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Бізнес-планування діяльності підприємств» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент». Київ, 2024. 136 с.
- Гавриш О. М., Пильнова В. П., Мартиненко М. О. Основи підприємництва : навчальний посібник. Київ : ДУТ, 2020. 358 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Балановська Т. І., Гоголю О. П., Кубицький С. О., Михайліченко М. В., Троян А. В. Управління організацією : навчальний посібник. Київ : ФОП Ямчинський О. В., 2021. 464 с.
2. Балановська Т. І., Троян А. В. Управління бізнесом : навч. посібник. Київ : НУБіП України, 2019. 401 с.
3. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. / 3. С. Варналій та ін. Чернівці: Технодрук, 2019. 264 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_2057_17817213.pdf.
4. Веретенникова Г. Б., Томах В. В., Геращенко І. М. Планування та організація діяльності підприємства : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 210 с.
5. Гавриш О. М. Методичні вказівки для практичних занять з дисципліни «Бізнес-планування на підприємстві» для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Київ : ДУТ, 2020. 22 с.
6. Гавриш О. М. Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни «Бізнес-планування на підприємстві» для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Київ : ДУТ, 2020. 18 с.
7. Гавриш О. М. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Бізнес-планування на підприємстві» для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Київ : ДУТ, 2020. 52 с.
8. Гавриш О. М., Вакуленко В. Л., Восколупов В. В. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Бізнес-планування діяльності підприємств» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент». Київ, 2024. 136 с.
9. Гавриш О. М., Капелюшна Т. В., Пильнова В. П. Планування торговельної діяльності підприємств на міжнародних ринках. *Підприємництво і торгівля*. 2020. Вип. 27. С. 21–25. URL: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/pidpr-torgi/issue/view/41/41>.
10. Гавриш О. М., Пильнова В. П., Мартиненко М. О. Основи підприємництва : навчальний посібник. Київ : ДУТ, 2020. 358 с.
11. Гавриш О. М., Федюнін С. А., Мартиненко М. О. Бізнес-планування та його роль в стратегічному управлінні підприємств зв'язку. *Збірник наукових праць «Економічний простір»*. 2020. № 156. С. 120–123. URL: <http://www.prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/548/531>.
12. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
13. Гусева О. Ю., Воскобоева О. В., Ромащенко О. С. Планування діяльності підприємств : навчальний посібник. Київ : Державний університет телекомунікацій, 2020. 135 с.
14. Національний класифікатор України. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010: наказ Держспоживстандарту України від 11 жовтня 2010 р. № 457. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10>.
15. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

16. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.
17. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 р. № 222-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/222-19>.
18. Про підприємництво: Закон України від 07.02.1991 р. № 698-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12>.